

Programa de l'assignatura

Professor J. L. Teodoro

A. OBJECTIUS

L'objectiu de l'assignatura és donar a conèixer els elements fonamentals de la religió romana, des del seu origen indoeuropeu i les transformacions sofertes al llarg del període històric, fins les aportacions de l'hel·lenisme i la de les religions místiques de l'àrea cultural mediterrània.

En acabar el curs, l'alumne ha de ser capaç de reconèixer, valorar i comentar els elements religiosos presents en textos literaris d'autors clàssics i identificar les adaptacions posteriors més habituals en la literatura i les belles arts.

B. Continguts

I. Problemes de definició

1. El fenomen religiós.
2. Funcions de la religió.
3. Classificacions de les religions.
4. Màgia, superstició i religió.
5. Mite i religió.
6. Filosofia i religió.
7. Societat, política i religió.

II. Funcions de la religió en el món romà

1. Conceptes fonamentals.
2. Característiques de la religió romana.
3. Actuació cultural i religiosa.

III. Religió privada

1. Déus de la llar i de la família.
2. Déus dels morts.
3. Rituals de pas.

IV. Religió pública

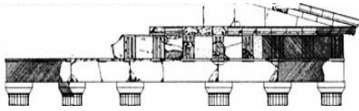
1. Rituals de l'esfera pública.
2. L'organització pública de la religió.
3. Transformacions de la religió romana.

V. Religions místiques i canvi social

1. Cultes de salvació. Déus de resurrecció.
2. Moviments religiosos de tendència filosòfica.
3. Elements generals de l'evolució cap al monoteisme.

VI. Materialisme i ateisme en l'antiguitat

1. La filosofia materialista i la lluita contra la superstició.
2. L'ateisme antic. Receptió i transcendència del seu pensament.

RELIGIÓ I MITOLOGIA ROMANES

C. AVALUACIÓ

L'avaluació del curs es farà mitjançant una prova escrita, que constarà d'un text d'autor romà d'època clàssica, en el qual s'hauran de distingir i comentar els elements religiosos, i d'una qüestió sobre els continguts del temari que caldrà exposar segons el que s'haja vist a classe.

Durant el període lectiu es proposaran almenys un parell de comentaris de text voluntaris que seran valorats pel professor i que constituïran (si són realitzats) fins el 30% de la qualificació final.

D. BIOGRAFIA DE CONSULTA

ALVAR, J. et alii, *Cristianismo primitivo y religiones místicas*, Madrid, 1995.

ARDÈVOL, E. (coord.) *Antropologia de la religió*. UOC, Barcelona, 2003.

BAYET, J., *La religion romaine. Histoire politique et psychologique*, Paris 1956 (trad. esp., Cristiandad, Madrid, 1984).¹

BLOCH, R., "La religión romana", en *Historia de las religiones 2. Las religiones antiguas*, S. XXI, Madrid, 1977.

BURKERT, W., *Les cultes à mystères dans l'Antiquité*, Paris, 1992.

CUMONT, F., *Las religiones orientales y el paganismo romano*, Akal, Madrid, 1987.

ESPLUGA, X. i MIRÓ, M. *Vida religiosa en l'antiga Roma*. UOC, Barcelona, 2003.²

LE GLAY, M., *La religion romaine*, París, 1971.

RÜPKE, J. *La religione dei Romani*, Einaudi, Torino, 2004.

SCHNEIDER, J., *La religion des Romains*, Paris, 1998.

E. EXEMPLE DE COMENTARI. Horaci, *Odes 3:13*.

<p>O fons Bandusiae, splendidior vitro, dulci digne mero non sine floribus, cras donaberis haedo, cui frons turgida cornibus</p> <p>primis et venerem et proelia destinat. frustra: nam gelidos inficiet tibi rubro sanguine rivos lascivi suboles gregis.</p> <p>te flagrantis atrox hora Caniculae nescit tangere, tu frigus amabile fessis vomere tauris praebes et pecori vago.</p> <p>fies nobilium tu quoque fontium, me dicente cavis impositam ilicem saxis, unde loquaces lympae desiliunt tuae.</p>	<p>Oh font de Bandúsia, més resplendent que el vidre, que et mereixes vi pur acompanyat de flors, demà et serà donat un cabrit, al qual el seu front turgent amb les banyes que despunten, el destina a l'amor i a la lluita.</p> <p>Serà debades, perquè aquest fill de l'alegre ramat tenyirà per a tu de roig els teus gelats corrents.</p> <p>La cruel hora de la Canícula no sap tocar-te; tu ofereixes l'amable frescor al bou cansat de l'arada i als errants arments.</p> <p>També tu et comptaràs entre les fonts d'anomenada, en cantar jo l'alzina amagada en les balmades roques, on s'escolen les teues aigües parteres.</p>
<p>Qüestió: Comenta els elements religiosos presents en el text d'Horaci.</p>	

¹ Utilitzem aquest llibre com a guia del temes IV i V.

² Utilitzem aquest llibre com a text per als temes II i III, i recomanem la seua adquisició.